

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1308/2013 ning (EL) nr 1306/2013 haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ning piima jaotamise toetuskava osas”

COM(2014) 32 final – 2014/0014 (COD)

(2014/C 451/23)

Raportöör: **Adalbert Kienle**

6. veebruaril 2014 otsustas Euroopa Parlament ja 19. veebruaril 2014 otsustas nõukogu vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 43 ja 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 1308/2013 ning määrust (EL) nr 1306/2013 haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ning piima jaotamise toetuskava osas”

COM(2014) 32 final – 2014/0014 (COD).

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsioon võttis arvamuse vastu 19. juunil 2014.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 500. istungjärgul 9.–10. juulil 2014 (9. juuli istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 185, erapooletuks jäi 2.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Komitee pooldab seni eraldi hallatud ja toetatud ELi koolipuuvilja ja koolipiima kavadele ühise õigus- ja finantsraamistiku loomist.

1.2 Komitee tunneb erilist heameelt selle üle, et selgelt suurendatakse tulevase kavaga kaasnevaid haridusmeetmeid. Kui kava võimalused täielikult ära kasutatakse, võib see kujuneda oluliseks panuseks võitlusse laste kasvava rasvumise ja toiduainete raiskamise vastu.

1.3 Komitee ootab, et märkimisväärselt väheneks haldus- ja korralduslik koormus; liikmesriikidele tuleb jätta piisavalt otsustamisvabadust nende prioriteetide ja eripärade puhul.

1.4 Komitee soovib selgelt eelistada säästvaid – võimalikult värskeid hooajalisi ja piirkondlikke/kohalikke – Euroopa tooteid.

2. Sissejuhatus

2.1 Eri aegadel kutsuti ellu asjaomased eraldiseisvad Euroopa koolikavad. Kui esialgu oli eesmärk peamiselt müügiehendus, siis vahepeal on esiplaanile tõusnud laste tervislik toitumine. Koolipiima kava võeti kasutusele piimaturu ühise korralduse raames juba 1977. aastal, viimasel ajal osales selles umbes 20 miljonit last aastas. Koolipuuvilja kava sündis seevastu poliitilise kohustusena seoses puu- ja köögiviljaturu ühise korralduse reformiga 2007. aastal; sellest sai viimati osa 8,6 miljonit last. Sarnasest eesmärgipüstitusest ja sarnastest sihtrühmadest hoolimata kehtisid kavade suhtes erinevad õiguslikud ja rahalised raamtingimused, erinevusi oli ka nende kontseptsioonis ja rakendamises. Kumbagi kava ei kasutatud täiel määral, kusjuures nende kasutus oli liikmesriigiti väga erinev.

2.2 Euroopa Kontrollikoja selge kriitika tulemusel ning pärast mõlema koolikava põhjalikku hindamist ja avalikku konsulteerimist teeb Euroopa Komisjon nüüd ettepaneku ühtse õigus- ja finantsraamistiku kohta puu- ja köögivilja ning piima jagamiseks koolilastele. Kavatakse kõrvaldada ka teisi kitsaskohti ja puudusi. Eelkõige soovitakse tugevdada kavade pedagoogilisi aspekte.

2.3 Uut kava kavatakse rahastada koolikavadele ühise põllumajanduspoliitika 2020 raames ette nähtud suurendatud eelarvevahenditest, s.t aastas kuni 230 miljoni euroga (150 miljonit eurot koolipuuvilja kavale ja 80 miljonit eurot koolipiima kavale).

3. Üldised märkused

3.1 Komitee avaldab kindlat toetust ELi toetatavatele kavadele põllumajandustoodete jagamiseks lastele ja noortele mõeldud haridusasutustes. Ta tuleb meelde, et oli üheselt vastu komisjoni varasemale, 1999. aasta kavatsusele lõpetada koolipiima kava toetamine ELi vahenditest.

3.2 Komitee toonitab, kui tähtis on tasakaalustatud toitumine lapse- ja koolieas. Teisalt kujutab finants- ja majanduskriisi tõttu veelgi süvenenud vaesus endast just laste ja noorte puhul eriti suurt toitumiskriisi. Ehmatavalt paljud lapsed lähevad iga päev kooli täiesti ilma hommikusöögita. Nii kasvab rasvumine kui ka toiduainete raiskamise ulatus on esmatähtsad ühiskondlikud probleemid.

3.3 Komitee loodab, et isegi kui liikmesriikide osalus jääb ka edaspidi vabatahtlikuks, hakatakse kõigis liikmesriikides uusi koolikavu rakendama ja kasutada neid täies ulatuses. Komitee on veendunud, et sellega on võimalik kestvalt suurendada puu- ja köögivilja ning piimatoodete osakaalu laste toitumises.

3.4 Komitee tervitab iseäranis asjaolu, et EL annab suurema kaalu kaasnevatele koolitusmeetmetele ning on seisukohal, et sellega on kinnitust leidnud tema varasemad nõudmised. Riigi tasandil, samuti koolid, lapsevanemad, põllumajandus ja toidutööstus, kodanikuühiskond ja meedia peaksid iseäranis just lapse- ja koolieas tervislikumate toitumisharjumuste kujunemise toetamist ning arusaama parandamist põllumajandusest ja toiduahelatest käsitlema kohustuse ja ühise ülesandena, millesse igaüks saab anda oma panuse.

3.5 Nende koolikavade edukuse võti on õpetajad, kes rõõmustaval kombel tunnevad nende kavade vastu järjest suuremat huvi ja osalevad neis üha aktiivsemalt. Eriti motiveeriv võiks nende jaoks olla kavade täiendav toetamine riiklike lisatoetuste või sponsorite ja kodanikuühiskonna toetusühingute kaudu. Viimati nimetatut on soovitatav eelkõige sotsiaalsete probleemidega piirkondades. Seepärast pooldab komitee Euroopa Komisjoni algatatud katseprojekte, mis on mõeldud sotsiaalselt haavatavatele ja kaitset vajavatele rühmadele.

3.6 Seega toetab komitee kindlalt ka ette nähtud laiendatud võimalusi parandada arusaama kohalikust põllumajandusest ja toidutööstusest, s.t selle toodetest, tööst ja ühiskondlikest saavutustest, näiteks kooliaedade rajamise kaudu, kooliekskursioonide või taludes ja käsitöökodades toodete proovimise käigus või nn toitumissertifikaadi omandamise kaudu. Komitee toob eskujuks, et mõnes liikmesriigis varustavad põllumajandustootjad koole koolipiimaga otse ja on seega lastega pidevas kontaktis.

3.7 Samuti tervitab komitee asjaolu, et arutleda on võimalik ka põllumajandustoodete, nt oliiviõli või mee, samuti mahepõllumajandust puudutavate küsimuste teemal. Sama kehtib keskkonda või toiduainete raiskamist puudutavate küsimuste kohta. Komitee soovib hinnata toetusmeetmeid väga varases järgus.

3.8 ELi koolikava saab olla edukas vaid juhul, kui selles võetakse arvesse riiklike ja piirkondlike eripärasid, laste päevahoiukeskuste ja koolide olusid ning laste ja nende vanemate ootusi. Iseäranis konsulteerimised kinnitasid selgelt, et liiga suurt haldus- ja korralduslikku koormust peetakse sageli häirivaks asjaoluks või isegi põhjenduseks, miks loobutakse senistes koolikavades osalemisest. Seda olulisem on komitee jaoks, et uue koolikava konkretiseerimisel oleks võimalik saavutada silmnähtavat sünergia. Koolide, osalevate ettevõtete ja haldusasutuste haldus- ja korralduslik koormus peab olema märksa väiksem.

3.9 Ettenähtud võimalust laiendada toetust logistikale ja varustusele – nt värske toiduainete jahutamiseks – peab komitee õigeks ja oluliseks.

3.10 Komitee peab õigeks, et koolikavade raames kavatsetakse toetada puu-ja köögivilja, sh banaanide, samuti piima jagamist. Komitee peab küsitavaks kava piiramist vaid joogipiimaga ja soovib piima puhul jääda laiendatud tootevaliku juurde, pidades silmas toitumissünhholoogilisi ja pedagoogilisi aspekte. Komitee soovib rõhutatult, et eelistatult kasutataks Euroopas jätkusuutlikult toodetud värskeid toiduaineid. Niivõrd kui kava raames võimalik, peaksid tooted ja koolikavade tegevused olema hooaja ja piirkonna põhised või kuuluma ELi kaitstud päritolunimetuste või kaitstud geograafiliste tähistega alla.

Brüssel, 9. juuli 2014.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Henri MALOSSE
